

علم کارراه اندازی است که تقریباً تمامی اطلاعات واصله یا حاصله از شاه را به صورتی دقیق و موثق زیر نظر دارد. با وجود این، وی در مسائل نظامی اطلاعات خاصی ندارد

دیدار شاخ با سفیر انگلستان

سه شنبه، ۱۱ مهر ۱۳۵۱

صمیمیت و نفوذ انگلیسی ها

سفری در انگلیس بعد از ناهار به دیدن آمد. به او گفتیم که ما از بیانیته شیخ زاید مبنی بر برقراری روابط دیپلماتیک با ایران بسیار خوشنودیم، بنا به گزارش سفیرمان دقیقاً رونوشت متنی است که ما خودمان تأیید کرده بودیم؛ که نشانه صمیمیت و نفوذ انگلیسی هاست. طبق دستور، مسأله تانک های چیفتن را مطرح کردم. اظهار نظر دربار ابوطبی باعث شد که سفیر از

سفری در انگلیس بعد از ناهار به دیدن آمد. به او گفتیم که ما از بیانیته شیخ زاید مبنی بر برقراری روابط دیپلماتیک با ایران بسیار خوشنودیم، بنا به گزارش سفیرمان دقیقاً رونوشت متنی است که ما خودمان تأیید کرده بودیم؛ که نشانه صمیمیت و نفوذ انگلیسی هاست. طبق دستور، مسأله تانک های چیفتن را مطرح کردم. اظهار نظر دربار ابوطبی باعث شد که سفیر از

شنبه، ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۲

بی اعتنایی به توصیه های شاه درباره پاکستان و بنگلادش

بوتو اعلام آمادگی کرده است تا وارد مذاکرات مستقیم با بنگلادش شود، با اینکه پاکستان هنوز آن کشور را به رسمیت نشناخته است. بر همین اساس، شاه پیشنهاد کرده که پاکستان کنفرانسی با حضور هند و پاکستان برگزار کند تا اختلافات فی مابین را بررسی کرده، و کسی چه می داند، شاید هم حتی بتواند مشکلات را حل نمایند. شاه گفت «بوتو این پیشنهاد را پذیرفته است، باید با سفیر انگلیس تماس بگیرد. به او بگوئید که زمان آن فرا رسیده که دولتش به عنوان میانجی عمل کند. آنها باید در راه انداختن این کنفرانس نقشی بازی کنند.» بعد اظهار تعجب کرد که روزنامه های صبح ذکری

بوتو اعلام آمادگی کرده است تا وارد مذاکرات مستقیم با بنگلادش شود، با اینکه پاکستان هنوز آن کشور را به رسمیت نشناخته است. بر همین اساس، شاه پیشنهاد کرده که پاکستان کنفرانسی با حضور هند و پاکستان برگزار کند تا اختلافات فی مابین را بررسی کرده، و کسی چه می داند، شاید هم حتی بتواند مشکلات را حل نمایند. شاه گفت «بوتو این پیشنهاد را پذیرفته است، باید با سفیر انگلیس تماس بگیرد. به او بگوئید که زمان آن فرا رسیده که دولتش به عنوان میانجی عمل کند. آنها باید در راه انداختن این کنفرانس نقشی بازی کنند.» بعد اظهار تعجب کرد که روزنامه های صبح ذکری

یکشنبه، ۱۵ مهر ۱۳۵۲

منظورشان از احتمال انقلاب چیست؟

با اشاره به پخش برنامه ای در بی بی سی، اظهار داشت «حرامزاده ها در کمال وقاحت می گویند که احتمال انقلاب در ایران کاهش یافته است چون با این همه سلاح های جدیدی که ما خریده ایم، ارتش می تواند هرگونه قیامی را سرکوب کند. منظورشان از احتمال انقلاب چیست؟ کشاورزان و کارگران ما راضی تر از آن هستند که هرگز به فکر انقلابی شدن بیفتند.» همان طور هم از مقاله ای در تایمز مالی، که مشکلات ما را در ارتباط با تورم تشریح می کند، عصبانی است.

یکشنبه، ۱۰ تیر ۱۳۵۲

کاپیتولاسیون برای انگلیسی ها!

بعد از ناهار با کاردار انگلیس ملاقات کردم. اظهار داشت که وزارت خارجه اش مشغول بررسی وضع مستشاران امریکایی در ایران است تا ببیند آیا می توان موقعیت مشابهی به نیروهای انگلیسی مستقر در خلیج فارس اعطا کرد. آن وقت از تصمیم دولت ما برای خرید تانک های اسکورپیون ابراز خشنودی کرد.

منبع:

آخرین شاه، آخرین دربار، ده سال پایانی رژیم پهلوی به روایت اسدالله خان علم، مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران

پنجشنبه، ۱۹ مهر ۱۳۵۲

انگلیسی ها را معطل نکن!

ملاقاتی را که شب گذشته با سفیر انگلیس داشتم گزارش دادم. ظاهراً سفیر انگلیس در چند روز گذشته تمایلی به تماس با من نداشته است، چون احساس می کرده از چیزی دلخورم. می گوید که هر وقت من عصبانی هستم نشانه این است که شاه مکدر است. در این طور مواقع بهتر است از من حذر کرد. لیکن دیروز او سلوین لوید را در شرفیابی به حضور شاه همراهی کرد که آنها را با لبخندی گشاده پذیرفت. سفیر فوراً فهمیده بود که روحیه من هم بهتر شده است. این

دوشنبه، ۳۰ مهر ۱۳۵۲

صورت غذا برای ملکه انگلیس

صورت غذایی ناهار فردا را که به افتتاح ملکه انگلستان برگزار می شد، تقدیم کردم. شاه تقریباً همه چیز را عوض کرد

علم و اشرف

پنجشنبه، ۱۵ آذر ۱۳۵۲

حفاظت از شاه در سفر به آفریقا

دیشب برنامه بخش فارسی رادیوی بی بی سی گزارشی را پخش کرد که ادعا می کرد شورشیان بلوچ در پاکستان با استفاده از پول، هلی کوپترها و نیروهای شاه سرکوب می شوند. این امر موجب برانگیختن احساسات خصمانه در میان سکنه بلوچ و پاتان شده است. شاه از

دیشب برنامه بخش فارسی رادیوی بی بی سی گزارشی را پخش کرد که ادعا می کرد شورشیان بلوچ در پاکستان با استفاده از پول، هلی کوپترها و نیروهای شاه سرکوب می شوند. این امر موجب برانگیختن احساسات خصمانه در میان سکنه بلوچ و پاتان شده است. شاه از

تسخیر لانه جاسوسی

یکشنبه، ۲۱ دی ۱۳۵۴

دزدی سر گردنه به سبک انگلیسی ها

قراردادی که برای تعدادی ساختمان های مسکونی نظامی با یک شرکت انگلیسی توافق کرده ایم چیزی از دزدی سر گردنه کم ندارد. اشاره کردم که آنها در عمل ۶۰۰ میلیون دلار از پیشنهادات رقیب بیشتر می خواهند. انتظار داشتم شاه

قراردادی که برای تعدادی ساختمان های مسکونی نظامی با یک شرکت انگلیسی توافق کرده ایم چیزی از دزدی سر گردنه کم ندارد. اشاره کردم که آنها در عمل ۶۰۰ میلیون دلار از پیشنهادات رقیب بیشتر می خواهند. انتظار داشتم شاه

سه شنبه، ۳۰ دی ۱۳۵۴

تسهیلات برای جاسوسی انگلیسی ها

گزارش دادم که انگلیسی ها اجازه می خواهند به مدت سه روز پنج ساعت در روز هواپیماهای جاسوسی شان بین آستارا و ارومیه پرواز کنند. امیدوارند جابه جایی نیرو توسط ارتش سرخ در ماوراء قفقاز را تحت نظر بگیرند. شاه موافقت کرد.

گزارش دادم که انگلیسی ها اجازه می خواهند به مدت سه روز پنج ساعت در روز هواپیماهای جاسوسی شان بین آستارا و ارومیه پرواز کنند. امیدوارند جابه جایی نیرو توسط ارتش سرخ در ماوراء قفقاز را تحت نظر بگیرند. شاه موافقت کرد.

ارزیابی سفارت امریکا از اسدالله علم

پس از تسخیر سفارت امریکا در تهران توسط دانشجویان پیرو خط امام، اسناد زیادی از فعالیت های مختلف سیاسی، اطلاعاتی، اقتصادی و نظامی امریکا در ایران کشف شد که بخش مهمی از آنها مربوط به سالهای پیش از انقلاب بود. اسدالله علم دوست صمیمی شاه که در کارنامه اش یازده سال وزارت دربار، یک سال و نیم نخست وزیری و چند دوره وزارت داشت. یکی از چهره های مهم معادلات ایران پیش از انقلاب بود. او فروردین ۵۷ در نیویورک درگذشت. در اسناد به جا مانده سفارت امریکا در تهران نام اسدالله علم بارها تکرار شده، اما درباره شخص وی چند سند اختصاصی وجود دارد که به ارزیابی او پرداخته است. یکی از مهمترین اسناد در اردیبهشت ۱۳۵۱ است که در ادامه می آید:

اسدالله علم، وزیر دربار سرتی اسدالله علم، به عنوان وزیر دربار از تمام مقامات دیگر به شاه نزدیک تر است. ما عموماً او را مرد شماره دو ایران و بالاتر از رقیب سیاسی وی، یعنی هویدا، نخست وزیر ایران، قلمداد می کنیم. او نخست وزیر سابق (۱۹۶۴_۱۹۶۲) و از قدیم الایام یکی از معتمدان نزدیک شاه بوده است. مشهور است که وی تا حد بسیار زیادی در جریان های محافل اقتصادی و تجاری ایران دست دارد. به سهولت قابل دسترسی است و غالباً مشتاق است که سودمند واقع شود. باوجود اینکه علم مدت های مدید به عنوان فردی اصولاً طرفدار انگلیس شناخته شده بود، ولی به نقل از وی گفته می شود که از چند سال قبل به این نتیجه رسیده است که آینده ایران در گرو روابط نزدیک با ایالات متحده می باشد، ما تصور می کنیم که

این مطلب به طور اساسی درست باشد. سفرای سابق، وی را معتبرترین کانال برای تماس غیرمستقیم با شاه می دانستند. به نظر می رسد وی دیدگاه های امریکا را به نحو مطلوبی درک می کند و احتمالاً در بیان این دیدگاه ها و نظرات معتدل خود برای شاه و به همین ترتیب در انعکاس عقاید شاه در مورد مسائل مهم مورد علاقه مفید است. علم کارراه اندازی است که تقریباً تمامی اطلاعات واصله یا حاصله از شاه را به صورتی دقیق و موثق زیر نظر دارد. با وجود این، وی در مسائل نظامی اطلاعات خاصی ندارد. گهگاه نسبت به شغل خود اظهار دلنگی و خستگی مفرط می کند. اما واقعاً معتقدیم که از قدرت لذت می برد و بین خودش و هویدا، مجادله محتاطانه ای در جریان است. علم از این حقیقت که قوانین فعلی به وی اجازه می دهند روابط نسبتاً منظمی با نمایندگان ارشد دیپلماتیک در تهران داشته باشد، کاملاً خوشحال است.

علم ۴۵ سال دارد و عضو یک خانواده ثروتمند بلوچستان است. علم با دختر یک زمیندار ثروتمند شیرازی ازدواج کرده است و دو دختر دارد، وی در رشته اقتصادی دانشگاه آکسفورد تحصیل کرده است و انگلیسی را به روانی تکلم می کند. می ۱۹۷۲

منبع:

اسناد لانه جاسوسی امریکا، مؤسسه مطالعات و پژوهش های سیاسی، کتاب هشتم، ص ۶۰۲